

สอนให้เด็กคิดเป็น ไม่ใช่จำเก่ง

Education Ideas

education.pcc@gmail.com

ดร.สาธิต พุทธิชัยยศ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

ปัญหานักเรียนนักศึกษาขาดคุณภาพในประเทศไทย ปรากฏขึ้นในสื่อ และเป็นที่ถกเถียงกันมานาน เมื่อมีการจัดอันดับคุณภาพการศึกษาของสำนักต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ โดยเฉพาะในช่วง 1 ปีมานี้ จะเห็นได้ว่าการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับปัญหาทักษะความรู้ของนักเรียนไทยว่าต่ำกว่ามาตรฐานปรากฏออกมาค่อนข้างถี่ ส่วนหนึ่งอาจมาจากความวิตกกังวลของหลาย ๆ ฝ่าย อันเนื่องมาจากการเปิด AEC

ผมมองว่าปรากฏการณ์ที่วงการศึกษามองว่าประสบความสำเร็จในขณะนี้ มาจากผลผลิตของรูปแบบการเรียนการสอนที่วัดผลจากคะแนนสอบมากกว่า จะเรียนเพื่อฝึกกระบวนการคิด ซึ่งเป็นผลให้นักเรียนไทยให้ความสำคัญกับการท่องจำเนื้อหาให้ได้มากที่สุดเพื่อนำไปทำผลคะแนนในการสอบ จนเกิดเป็นค่านิยมการเรียนพิเศษของนักเรียนไทย จนเห็นได้ว่ามีโรงเรียนสอนพิเศษ โรงเรียนติวเดออร์ที่สอนเทคนิคการจำเพื่อนำไปใช้ในสอบ เดิมทีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

เมื่อลองหันไปดูระบบการศึกษาของประเทศเกาหลีใต้ ซึ่งเป็นประเทศที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาประเทศได้รวดเร็ว พบว่าระบบการศึกษาของประเทศนี้ไม่ได้ให้คุณค่ากับเรื่องการทำคะแนนสูงสุดมากเท่าการสอนให้นักเรียนส่วนใหญ่สามารถสอบผ่านมาตรฐานตามที่กำหนด ควบคู่ไปกับการพัฒนาให้นักเรียนได้ศึกษาองค์

ความรู้ในมิติอื่น ๆ อย่างสมดุล

เมื่อเร็ว ๆ นี้ผมมีโอกาสไปเยี่ยมชมรูปแบบการจัดการเรียนการสอนการศึกษาของ "Excel Public School" ซึ่งเป็นโรงเรียนของเอกชนเปิดสอนระดับประถมศึกษา ตั้งอยู่ในประเทศอินเดีย ความน่าสนใจของโรงเรียนแห่งนี้คือมีการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการศึกษา โดยนำเอาเทคโนโลยีมาบูรณาการในหลักสูตรการเรียนการสอน และใช้กลยุทธ์ในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ ด้วยการให้นักเรียนรู้ผ่านการสำรวจและการค้นพบด้วยตัวเอง เพื่อเป็นการเสริมสร้างทักษะการคิด และยังเป็นการปูพื้นฐานให้นักเรียนรู้จักรับมือขอรับการเรียนรู้ของตัวเองและสังคม

วิธีการสอนของโรงเรียน จะมุ่งเน้นให้นักเรียนเรียนรู้จากปัญหาที่พบจริง ต้องเรียนรู้ที่จะซักถาม แก้ปัญหา แบ่งปันความคิดระหว่างเพื่อน ที่สำคัญเด็กจะได้เรียนรู้ที่จะเข้าใจธรรมชาติของโลกและความหลากหลายของมนุษย์ โดยจะมีครูเป็นศูนย์กลาง ในการสร้างสภาพ

แวดล้อมที่เอื้อให้เด็กสร้างการเรียนรู้ของตัวเอง ครูจะผู้ทำหน้าที่ดูแล และหากวิธีการสอน การเรียนรู้ กระตุ้นให้เด็กแสดงความคิดและแสดงออก และสุดท้ายจะเป็นการประเมินศักยภาพและความสนใจ การส่งเสริมจุดแข็งและปรับจุดอ่อนให้กับเด็กแต่ละคนในชั้นเรียน

ปัจจุบันรูปแบบการเรียนการสอนของโรงเรียนแห่งนี้ เป็นรูปแบบที่รับการยอมรับและความชื่นชม ทั้งยังถูกยกย่องว่าเป็นโรงเรียนที่ดี มีคุณภาพมากที่สุดแห่งหนึ่งในอินเดีย มีจำนวนนักเรียนนับพันคน ผู้ปกครองต่างจองคิวเพื่อให้บุตรหลานของตัวเองมีโอกาสมาเรียนที่โรงเรียนแห่งนี้

ทั้ง ๆ ที่เมื่อแรกเริ่มของการก่อตั้ง

ไม่มีผู้ปกครองคนใดเลยที่อยากส่งบุตรหลานของตัวเองมาเรียน นักเรียนรุ่นแรกของโรงเรียนมีจำนวนไม่ถึงร้อยคน ต้องเกณฑ์บุตรหลานของพนักงานบริษัทที่เป็นผู้อุปถัมภ์โรงเรียนให้มาเรียนกันเลยทีเดียว และทราบว่าแนวคิดของโรงเรียนแห่งนี้กำลังจะถูกนำไปเป็นรูปแบบของอีกหลาย ๆ โรงเรียนทั่วโลก

ผมค่อนข้างประทับใจในแนวคิดและวิธีการจัดรูปแบบการเรียนการสอนของ "Excel Public School" เพราะเป็นรูปแบบที่คล้ายคลึงกับที่ราชมณฑลกรุงเทพกำลังทำอยู่ คือรู้ทฤษฎี เก่งปฏิบัติ และคิดสร้างสรรค์

เราเน้นให้เด็กรู้ทฤษฎี และเนื้อหาด้านวิชาการ แต่ไม่จำเป็นต้องเก่งมาก เพราะเราเป็นมหาวิทยาลัยที่สอนเรื่องของอาชีพ ดังนั้น เด็กของเราต้องปฏิบัติเก่ง ต้องลงมือทำได้จริง

เราให้ความสำคัญเรื่องของการคิดสร้างสรรค์ เพราะทำงานเก่งไม่เพียงพอ ความคิดสร้างสรรค์จะเข้ามาช่วยด้านของนักศึกษาให้ก้าวกระโดด เช่น นักศึกษาที่เรียนออกแบบเครื่องเรือนที่ราชมณฑลกรุงเทพจะต้องเรียนรู้ในเรื่องของวิศวกรรมศาสตร์และการตลาดด้วย เพราะเครื่องเรือนที่ออกแบบมานั้นต้องทำได้จริง และต้องขายได้ด้วย

กระบวนการสอนของเราไม่ได้สอนนักศึกษาให้ท่องจำ หรือปฏิบัติเก่งทำงานเก่งในสิ่งเดิม ๆ แต่เราออกแบบเพื่อสอนให้นักศึกษา สามารถคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ เพื่อนำไปตอบโจทย์เดิม หรือปัญหาแบบเดิม ๆ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการออกแบบการเรียนการสอนของ "Excel Public School"

สุดท้ายนี้ต้องย้อนกลับมามองในประเทศไทยและถามว่าหากเรายังคงให้ความสำคัญกับการวัดผลระดับความรู้ความสามารถของนักเรียนนักศึกษาจากผลคะแนนสอบเป็นสำคัญอย่างทุกวันนี้ ผมมองว่าในอีก 10 ปีข้างหน้าเราก็จะยังคงเผชิญปัญหาทักษะเด็กไทยเป็นรองเพื่อนบ้านอยู่เช่นเดิมไม่เปลี่ยนแปลง